

Michal Ditte

OTA

réžia: Júlia Rázusová

historia plagátu Jozefa Štefánika

S FINANČNOU PODPOROU
BANSKOBYSTRICKÉHO
SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

NADÁCIA
TATRA BANKY

Z verejných zdrojov podpory

u. verejného
podporu
kultúry

Divadlo Jozefa Gregora Tajovského

PhDr. Peter Kováč, riaditeľ DJGT
doc. Mgr. art. Peter Palik, ArtD., umelecký šéf

468. premiéra v 77. divadelnej sezóne 2025/2026
Premiéra: 10.10.2025

Michal Ditte

OTA

ÚPRAVA A RÉŽIA: Júlia Rázusová
DRAMATURGIA: Ján Chalupka
SCÉNA A KOSTÝMY: Katarína Holková
HUDBA: Martin Husovský
ODBORNÁ SPOLUPRÁCA: Michal Várošík

OSOBY A OBSADENIE:

Ota, Ploštica 1, Redaktorka, Rádio: **Dana KAROLOVÁ**

Ota, Rádio: **Lucia LETKOVÁ**

Ota, Poslucháčka, Ploštica 2: **Iveta MARCINKOVÁ**

Ota, Ploštica 5: **Jana PILZOVÁ**

Ota, Poslucháčka, Politbyro 4, Ploštica 3:
Barbara ŠPÁNIKOVÁ

Ota, Poslucháčka, Ploštica, Karvašová/Perla 4:
Zemínika Výrostek MISÁROVÁ

Laura: **Mária Tóčík Knoppová**

Poslucháč, Hlásateľ, Demuth, Technik, Milan, Politbyro 1,
Hron, Úradník 1, Redaktor, Tatarka, Agent 3, Charta 77, Rádio,
Megafón: **Ondřej DANIŠ**

Poslucháč, Bartoš, Dôstojník, Vysoký, Politbyro 2,
Viktor/Ivan, Sekretárka 2, Brucho, Kusý, Rádio:
Marek ROZKOŠ

Poslucháč, Karol, Gajdoš, Politbyro 3, Agent 1, Sekretárka 1,
Šimečka, Viktor, Rádio: **Richard SANITRA**

Poslucháč, Janák, Vrátnik, Doktor, Tajomník, Agent 2,
Úradník 2, Viktor, Colník, Telúch, Lukáš: **Juraj SMUTNÝ**

E. Španíková, D. Karolová, J. Pilsové, I. Marešínková, D. Výrostek Mladá, L. Letková

OTA PLÁVKOVA

Narodila sa **24. marca 1926** v Banskej Bystrici. S bratom Ivanom prežívali detstvo v harmonickej rodine.

1939-1940 V divadelnom združení sa zoznámila s Andrejom Plávkom, neskorším funkcionárom a bratom svojho budúceho manžela.

1944 Uzavrela manželstvo s Júliusom Plávkom. Počas SNP šla pešo cez frontovú líniu za budúcim manželom (liečil povstalcov) 20 km.

1947 27. októbra sa jej narodil prvý syn Viktor.

1948 Manžel zomrel 30. januára na tuberkulózu.

1952 Stala sa členkou Československého zväzu novinárov.

1954 5. septembra sa zo vzťahu s Ľudovítom Galkom z denníku Smena, narodil ich syn Ivan. Tesne predtým zahynul jej mladší brat Ivan.

1961 - 1969 Pôsobila ako redaktorka Československého rozhlasu pre Stredoslovenský kraj v B. Bystrici. Obhajovala poškodených a vybudovala si povest odvážnej redaktorky, ktorá stála na strane obyčajných ľudí na základe listov, ktoré jej zasielali a tiež predbiehala čas úvahami a odvážnou publicistikou.

1964 Vstúpila do Komunistickej strany Slovenska (KSS).

1968 Na titulnej strane satirického časopisu Roháč vyšiel kreslený vtíp, ktorý znázorňuje vysokého funkcionára Samuela Kodaja, tvrdého vstúpenca socializmu, ktorého O. Plávková kritizovala za útok na slobodu médií a novinársku činnosť.

1968 Slovenský literárny fond jej udelil prémii Granát za prínos v publicistike k demokratizačnému procesu. Počas okupácie 21. 8. riadila ilegálne vysielanie zo štúdia a improvizovaných vysielacích priestorov v B. Bystrici. Odmietla verejne podporiť okupáciu a k 1. decembru bola vylúčená z KSS a prepustená z ČS rozhlasu pre „nespôsobilosť plniť si naďalej funkciu redaktorky“.

1970 ŠtB Banská Bystrica založila 3. augusta 1970 spis O. Plávkovej pod krycím názvom „HLÁSATEĽ“: „Ako redaktorka Čsl. rozhlasu prejavila a prejavuje vyhranene nepriateľský postoj k nášmu soc. zriadeniu.“ Spisy ŠtB mali štandardne asi 150 strán, jej zložka obsahovala 340.

1970 - 1986 V období normalizácie bola perzekvovaná totalitným režimom: prepustená z rozhlasu, vystavovaná zo Stredoslovenského kraja, diskreditovaná v zamestnaní, mala zákaz verejne pôsobiť a cestovať do zahraničia, bola odpočúvaná a podrobovaná výsluchom.

1970 Ota od 1. januára do odchodu na dôchodok pracovala podniku Priemstav v Bratislave a bola ubytovaná v podnikovej ubytovni.

1977 ŠtB našla u nej výtlacky Charty '77, ktoré potajomky rozmnožovala. Bola pokarhaná, znížili jej plat a premiestnili ju na inú pracovnú adresu. Po 13-hodinovom výsluchu jej takmer zlyhalo srdce a závodná lekárka vyhnala agentov z ordinácie.

1978 Cez éter Rádia Slobodná Európa sa rozlúčila s kolegyňou a kamarátkou Perlou Karvašovou (ktorá zomrela 2. apríla). Okruh ich známych dostal text rozlúčky aj do poštových schránok.

1979 Oženil sa mladší syn Ivan a krátko na to sa mu narodili dvaja synovia.

1980 Po dvojročných vybavovaníach povolení sa starší syn Viktor legálne vystahoval za manželkou do USA. Zoznámili sa ešte počas „dubčekovského politického odmäku“, keď jeho neskoršia manželka Linda navštívila svojich predkov na Slovensku.

1986 Vycestovala na pol roka za synom Viktorom do USA. Keďže v tomto období neboli zaznamenané kontakty na „pravícovo zamerané osoby“ ŠtB uložila jej spis do archívu. V dôvodovej správe sa uvádza: „V súčasnosti Plávková zotrúva na svojich pravícovo - oportunistických názoroch...“.

Ota Plávková so synom Viktorom v USA

1986 - 1989 Doma sa tešila najmä z vnúčat, Ivanových synov, ktorým sa venovala s veľkou láskou a pre ktorých chystala aj svoju povestnú a originálnu štrúdlu. Ako dôchodkyňa si ešte privyrábala vo fotozberni invalidného družstva Služba.

1989 - 1990 Rehabilitoval ju Slovenský zväz novinárov ako aj Československý rozhlas. V tom istom roku sa dostala k tzv. Cibulkovým zoznamom a zistila, že mnohí jej blízki priatelia a ľudia, ktorí ju sprevádzali 20 rokov boli vlastne aj na zoznamoch agentov ŠtB. Verejne podporila tzv. bratislavskú pätku: Čarnogurského, Kusého, Ponickú, Seleckého a Maňáka, ktorí boli zatknutí ako členovia Hnutia za občiansku slobodu. Na pojednávanie na súde v Bratislave prišla s námahou, pre ťažkú astmu bola slabá.

1990 - 1991 Externe spolupracovala s denníkmi Verejnosť a Národná obroda. Stretla tam i kolegov, ktorí boli nasadení na ňu ako agenti.

1995 V USA tragicky zomrel jej prvorodený syn Viktor.

2002 O. Plávková zomrela 1. novembra v Bratislave. Pochovali ju na evanjelickom cintoríne na Lazovnej ulici do spoločného hrobu k synovi Viktorovi, k bratovi Ivanovi a rodičom v Banskej Bystrici, neďaleko od jej Hrona, o ktorom tvrdila, že „je najkrajší na svete“.

O. Daniš, D. Karlová

Úryvok z knihy Michala Várošíka **Nič neodvolám (Ota Plávková 1926-2002):**

„Minulosť sa nedá umlčať, dokonca sa jej dá pozrieť priamo do očí.

Je len otázkou času, kedy začneme postupne odhaľovať konanie a charaktery ľudí, ktorí viac či menej ovplyvňovali naše dejiny na oboch stranách pomyselných barikád.

Novinárka Ota Plávková ostávala dlhý čas uložená „iba“ v pamäti príbuzných, priateľov, kolegov, poslucháčov, čitateľov a tých iných. Ľudská pamäť sa však pomaly vytráca a spomienky odchádzajú s ich nositeľmi.

A ani stovky strán archívnych dokumentov, ktoré ukrývali mnoho bolestivých tajomstiev jej života, zatiaľ nikto z tmavých zákutí regálov na svetlo nevyniesol. Dozrel čas a archívy začali rozprávať príbeh odvážnej ženy, ktorá milovala slobodu, pravdu, spravodlivosť a svoj národ.

Svojim demokratickým zásadám zostala verná napriek strate zamestnania, prenasledovaniu, psychickým nátlakom, vyhrožkam, výsluchom, tajnému odpočúvaniu, diskreditácii v spoločnosti, to všetko pod taktovkou všemocnej Štátnej bezpečnosti. Neraz sa vrhala do jamy ľavej s nádejou, že prispeje aspoň malou troškou k demokratizácii „normalizovanej“ spoločnosti.

Ani po lákavých ponukách všetko odvolať a zabezpečiť si tak opäť post rozhlasovej komentátorky a pohodlný život nezapredala samú seba.”

D. Výrostek Misárová, J. Smutný

Michal Ditte

(1981) dramaturg, dramatik a kultúrny manažér. Vyštudoval divadelnú dramaturgiu na Vysokej škole múzických umení v Bratislave (2006, prof. Juraj Nvota).

V roku 2000 spolu s režisérkou Ivetou Ditte Jurčovou spoluzaložil nezávislé Divadlo Pôtoň, kde pôsobil ako dramaturg a neskôr aj ako riaditeľ (2011–2024).

(foto: Boris Németh)

Michal Ditte pracoval ako projektový manažér festivalu Scénická žatva a ako redaktor časopisu Javisko v Národnom osvetovom centre v Bratislave a ako riaditeľ siete pre nezávislú kultúru Anténa. Od roku 2024 je manažérom Divadla Akadémie umení v Banskej Bystrici.

Je autorom a spoluautorom viacerých divadelných hier a projektov, ktoré sa uvádzali v Slovenskom národnom divadle, Štátnom divadle Košice, Slovenskom komornom divadle či v Bábkovom divadle na Rázcestí.

Medzi jeho výrazné texty patria inscenácie Americký cisár, Psota, Terra Granus, Tajomstvo domu Skuteckých a Nežná. Jeho tvorba sa vyznačuje prepojením dokumentárnych prvkov, súčasnej drámy a silného spoločenského presahu.

Okrem divadelných hier píše aj rozhlasové hry a televízne scenáre, pôsobil ako dramaturg festivalov a autor vzdelávacích projektov v oblasti kreatívneho písania a manažmentu kultúry.

Júlia Rázusová

Divadelná režisérka, ktorá pôsobí na nezávislej scéne ako aj v zriaďovaných divadlách na Slovensku a v Českej republike. Je absolventkou v odbore réžia na DF VŠMU v Bratislave a FF Prešovskej univerzity, momentálne doktorandkou na KALD DAMU v Prahe zaoberajúca sa dialógom fyzického konania a textu. V rámci štúdia na VŠMU absolvovala študijný pobyt na Rose Bruford College v Londýne.

Jej režijný rukopis vykazuje znaky fyzického a experimentálneho divadla. Prináša výrazne osobitý prístup, v ktorom dominuje jasne formulovaný autorský názor. V rokoch 2013–2020 pôsobila ako umelecká šéfk a Prešovského národného divadla. V roku 2020 spoluzaložila divadelné zoskupenie Slzy Janka Borodáča, ktoré sa popri experimentálnej tvorbe venuje skúmaniu divadelných techník a metód. Jej diela sú uvádzané v slovenských a českých divadlách ako aj na medzinárodných festivaloch (Česká republika, Poľsko, Litva, Francúzsko, Turecko, Fínsko, Portugalsko, a pod.).

Získala a bola nominovaná na viaceré medzinárodné i domáce ocenenia. Je dvojnásobnou laureátkou ocenenia DOSKY za najlepšiu réžiu. V roku 2018 za inscenáciu Znovuzjednotenie Kórei (Štátne divadlo Košice), v roku 2019 za inscenáciu Moral Insanity (Prešovské národné divadlo), ktorá svojim tvorcom vyniesla víťazstvo hneď v piatich kategóriách cien DOSKY aj Grand Prix festivalu Nová dráma/New drama, v roku 2022 – Grand Prix, International Festival of Mono-Performances "Atspindys". Žije v Prešove, je mamou troch detí.

Katarína Holková

(28.2.1976) pôvodom z Banskej Štiavnice, je svojou prácou kostýmovej výtvarníčky a scénografky ľahko rozpoznateľná. Jej výrazný rukopis a nezameniteľný štýl, kombinujúci soft-punkové prvky so špecifickou, pre ňu charakteristickou kaleidoskopickou farebnosťou, ju radia medzi najvyťaženejších a najžiadanejších výtvarníkov.

Po štúdiu odevného dizajnu na VŠVU a scénografie na DF VŠMU v Bratislave

(u Aleša Votavu, Milana Čorbu a Jozefa Cillera) pokračovala v štúdiu scénografie a priestoru na Technickej univerzite v Berlíne. Od roku 2011 pravidelne spolupracuje s režisérom Rastislavom Ballekom.

Vytvorila kostýmy a scénografiu pre mnohé popredné divadlá na Slovensku aj v Česku (napr. Oresteia, Mojmír II. alebo Súmrak ríše, Akvabely, Rosmersholm, Holokaust, Rivers of Babylon, Rodáci, Bakchantky, Kocúrkovo, Odliv, Pán Puntila a jeho sluha Matti, Hirošima moja láska, Na medveďov). Za svoju tvorbu získala prestížne ocenenie Dosky a bola viackrát nominovaná na najlepší kostým sezóny.

V jej kostýmoch a scénach sa divák môže stratiť ako Alice v krajine zázrakov, objavovať prekvapivé detaily, skryté absurdity a nečakané momenty nekonvenčnej mágie, ktorú svojím životom a tvorbou vytvára.

(foto Jozef Marcinsky)

Martin Husovský

(1984) rodák z Prešova, absolvent Masmediálnych štúdií, spevák kapely Komajota, skladateľ, autor divadelnej hudby, televíznej a rozhlasovej hudby. Spolupracoval s množstvom divadiel na Slovensku, Poľsku a v Čechách.

Ako autor scénickej hudby spolupracoval v inscenáciách Telegram a Perplex (DJGT) Krvavá svadba (SND Bratislava), Idioti (ND Košice), Zmierenie pri Obžinkoch (SKD Martin), Prelomiť vlny, Podivuhodný skon sedliaka Škorca, Jana z Arku, Nikola šuhaj, Návšteva starej dámy, Snehová kráľovná, Sluha dvoch pánov, Plechový bubienok, Teror (DJZ Prešov), Peniaze, Pytačky, Hlavný bubeník (DAD Prešov), Šeptuchy, Reštaurácia (Spišské divadlo), Triedny nepriateľ (MD Žilina), Filip, Terapia (DJP Trnava).

S Júliou Rázusovou spolupracoval na inscenáciách Deň keď zomrel Gott, Moral Insanity (Prešovské národné divadlo), Kramerová versus Kramer, Pop Animal, Outcast (nezávislé divadlo Slzy Janka Borodáča), Skáza totálneho myšlení (Divadlo na cucky, Olomouc), Stano a zlá noha (Ludus, Bratislava), Triedny nepriateľ (MD Žilina), a Dievčatko Momo a stratený čas (BD Žilina).

Spolupracoval tiež s poľskými bábkovými divadlami v mestách Kielce, Białystok, Opole, Poznań, Gdańsk a Varšava.

Je držiteľom ceny DOSKY za hudbu k inscenácii Moral insanity a Ceny za hudbu 25. edycji Ogólnopolskiego Konkursu k inscenacji Pod adresem marzeń.

M. Tóčík Knoppová, J. Pilzová,

MINI SLOVNÍK NORMALIZÁCIE

Dubček

Vedúca osobnosť Pražskej jari. V roku 1968 sa stal prvým tajomníkom Komunistickej strany Československa a usiloval sa o demokratickú liberalizáciu socialistického režimu a väčšiu slobodu prejavu. Reformy vyvolali znepokojenie v Moskve a jeho úsilie dať socializmu „ľudskú tvár“ stroskotalo 21. augusta 1968, keď tanky armád Varšavskej zmluvy obsadili ČSSR. Na jar roku 1969 sa na jeho miesto dostal „normalizačný“ tajomník ÚV KSČ Gustáv Husák. Alexander Dubček sa do politického života vrátil až v roku 1988.

Dvetisíc slov

Jeden z najznámejších dokumentov demokratizačného procesu. Manifest českého spisovateľa Luďvíka Vaculíka bol publikovaný 27. júna 1968 na podnet pracovníkov Československej akadémie vied, ktorí sa obávali zvrátenia demokratizačného procesu v ČSSR. Ich zámerom bolo aktivizovať československú verejnosť proti tlaku dogmatického krídla KSČ a jeho zahraničných spojencov.

Charta 77

Neformálne spoločenstvo politickej opozície v ČSSR. Podpísalo ho 242 signatárov, bývalých politikov, vedcov a umelcov, ktorým normalizačný režim bránil i vo verejnom prejavovaní názorov. Dokument bol v Československu šírený ako samizdat (ilegálne šírené časopisy, knihy a tlač, ktoré nemohli vychádzať oficiálne) upozorňoval na porušovanie občianskych a politických práv v Československu. Autorom podstatnej časti vyhlásenia iniciatívy bol dramatik Václav Havel. Signatári Charty (medzi ktorých patrili napr. Dominik Tatarka a Miroslav Kusan) boli perzekvovaní a väznení. Ťažisko jej pôsobenia bolo v Česku. Komunistický režim rozpútal proti signatárom Charty 77 rozsiahlu kampaň prostredníctvom tzv. Anticharty.

Normalizácia

Návrat Komunistickej strany Československa k dogmatickému socializmu sovietskeho typu po invázii vojsk Varšavskej zmluvy 21. augusta 1968. Ide o likvidáciu demokratizačného procesu v ČSSR a jej spoločensko-politické dôsledky silno poznačili našu spoločnosť až do súčasnosti, napriek zmene spoločenského systému.

Pražská jar

Obdobie politického uvoľnenia a demokratizačných reforiem v Československu v roku 1968. Sloboda slova, vznik občianskych spoločností, kritika socializmu, transformácia spoločnosti, iné postavenie náboženstva a deľba moci boli pre Moskvu neprijateľné. Odstraňovanie socializmu sovietskeho typu vyvolalo obavy, že sa Československo stane príkladom pre krajiny socialistického tábora a oslabí v nich mocenský monopol komunistických strán.

Rozhlasové štúdio v Banskej Bystrici v roku 1968

Československý rozhlas v sa v auguste 1968 zapísal do histórie žurnalistiky. K dočasnému víťazstvu nad polmiliónovou armádou okupačných vojsk Varšavskej zmluvy výraznou mierou prispel kolektív pracovníkov banskobystrického rozhlasového štúdia. Skupina redaktorov a technikov napriek obsadeniu rozhlasovej budovy navzdory tankom a samopalom dokázala udržať vysielanie až do nástupu normalizačného procesu v Československu.

Varšavská zmluva

Organizácia Varšavskej zmluvy bola vojenská aliancia štátov sovietskeho bloku. Vznikla na stretnutí vo Varšave 14. mája 1955. Zakladajúcimi členskými štátmi boli Sovietsky zväz, Albánsko, Bulharsko, Československo, Maďarsko, NDR, Poľsko a Rumunsko. Formálnou zámkienkou pre vznik Varšavskej zmluvy bolo pristúpenie Nemeckej spolkovej republiky (západnej čast rozdeleného Nemecka) do NATO. Jedinou spoločnou vojenskou akciou Varšavskej zmluvy bola invázia do Československa 21. augusta 1968.

D. Výrostek Misárová, R. Sanitra, M. Rozkoš

Asistentka réžie: Barbora ŠPÁNIKOVÁ
Predstavenie vedie a text sleduje: Blanka BARTOŠOVÁ
Vedúci oddelenia UTP: Peter PETRINEC Svetlá: Vladimír KUCHAR,
Ivan CINGEL, Ing. Peter ŠTRBA, Peter PETRINEC Zvuk: Zoltán
Húšťava, Peter ČÍŽ, Peter URBAN Výrobu zabezpečili dielne DJGT pod
vedením: Ing. Miroslava KOVÁČIKA Scénu vyhotovili: Ing. Oto KURUC,
Štefan BARTKO, Vladimír HROMADÍK, Branislav KOLLER Kostýmy
vyhotovili: Anna ĐURÍKOVÁ, Jana KAPUSNÍKOVÁ Rekvizity: Vladimír
MELOŠ, Miroslava EL ASMAR Garderoba: Mária KEREŠOVÁ, Adriana
PUCHOVANOVÁ Umelecká maskérka: Mgr. Dana KOVÁČIKOVÁ Javisková
technika: Michal ĐURÍK, Ján PAUČO, Branislav KREJČÍ, Rastislav
KOHÚT, Rastislav BEDNÁRIK, Michal VASIL, Richard ŠALKO
Textové časť bulletinu: Ján CHALUPKA
Fotografie: Vanda MESIARIKOVÁ, archív DJGT
Grafický návrh plagátu a obálky bulletinu: Ivana ŠÁTEKOVÁ
Grafická úprava: Marián HORNICKÝ
Zodpovedný redaktor: PhDr. Peter KOVÁČ
Obchodno-marketingové oddelenie: Gabriela VALENTÍNYOVÁ,
Denisa BARANCOVÁ, Martina CLANCY, Anna PONICKÁ

Zriaďovateľom DJGT je Banskobystrický samosprávny kraj
Divadlo Jozefa Gregora Tajovského, Divadelná 1727/3, 96001 Zvolen

